

Meðan vit bíða:

Eru nú komnir í rasshaft, tí teir onga kós tordu at seta

Í skrivandi lótu kenna vit ekki úrslitið af samgongusamráðingunum um landskassans jarðamæðravirksemi fyrri einum útlenskum skipa-projects, sum í uppruna hefur ta fortreyt, at Smyril verður liggjandi á Skálafirði.

Meðan vit bíða, kunnu vit hver sær minna okkum á gongdina síðani menn fóru at hugsa um ein vinnuveg, eina ferju — og roll-on/roll-off sigling ímillum norðurlandskar og norðureuropeiskar havnar.

Hóast vit ikki finga Lassa II var framgongd frá 1975 til vetrarsiglingin varð steðgað í januar 1981.

Síðani hefur verandi samgonga skinklað úr einum vegjaðara í hin, og yvirumtaftur og nú minnr siglingarmálið um ein sjónelik — ein av teim skemtingarsomu — hóast veruleikin er grátuligur tí nú eru teir komnir sær so í rasshaft, at teir illa finna eina loysn so dánt við skili í, at framgongd aftur er møguleiki í málinum.

Teir byrjaðu við at steðga eini vetrarsigling í stórarí menning. Tóku stig til at steðga almennari summarsigling—81, tí Skipafelagið fyrri almenna ábyrgd skuldi leiga polsku «Rogalin» til Føroya sigling og «Smyril» til Hanstholm/Eggersundrutu.

Bakkaði í síðstu lótu frá og settu Smyril í summarsigling, men lógu hann fyrri veturin meðan nøkur columbus-egg vóru lógð til kleikjar í Færgehavn Nord og á eys-taru bryggju.

Leingi gekk, áðrenn greitt bleiv, at talan var um ótroðin columbus-egg, og ímeðan biðaðu viðskiftafólk Smyrils eftir lýsing um summarsigling 1982. Tá hon ov seint og í skundi varð lýst, bleiv knapp-liga ein hani tókur, men hann kom heilt úr Íslandi, og so var aftur samráðst um at avlýsa ferðætlanina. Samstundis ferðast, at sjálvur lögmaður Ellefsen hevði «inspicerað» ferjuna hjá vinum sínum handan tjald, og var tí áhugi fyrri «Rogalin» framvegis brennandi.

Skipafelagið og Olef Olsen saman við islenskum privatmonnum sóu sær nýggjan tjans og Pauli Ellefsen setti teir einaferð enn fram á pall, men valla var 1. táttur — 1. akt — komin í gongd fyrr enn hann rípti tjaldið fyrri aftur,

júst sum hann gjørði í vár. Í fyra dagar hava vit so glant at hesum tjaldi sum helst ikki verður drigið frá í bræði. Handritið til 2. tátt var ikki skrivað við leikbryjan.

Til gaman og álvara

Yvir tjaldinum er skrivað: «Til gaman og álvara» men í hesum máli er álvarin úti-hýstur.

At so er bera orð landsstýrismannsins í útvarpinum prógv fyrri. Í sama andrætti, sum partamenn hansara skira øll tiltøk Smyrlamanna ørvittisskap og vit-loysi og nokta fyrri at nakar marknaður liggur tókur, sigur hesin landsstýrismaður: «nú nakrir islenskir for-rættingsmenn siga at teir trúgva uppá ferjusingling og ætla sær uppi, so má ein byrja at trúgva uppá nakað er í hesum».

Mundi nakar taka hetta í álvara. Tá so leysir endar sum teir, Skipafelagið í vár settist at spinna kunnu færa til, at reyða teppið verður rullað út á Tinganestrappuni fyrri samráðingum um eitt projekt, sum teir dugandi undangongumenn. Landsstýrið sjálvst hevur í vinnu, koldæmdu fyrri árum síðani, so kann hetta ikki takast í álvara.

Tað kann heldur ikki vera álvara, at eitt projekt, sum landið so munandi skal stuðla, ikki verður meira lýst fyrri almenningi, lögtingi ella figgjarnvnd.

Vit minnst at hver Hanus og Janus skuldi endavenda hvørjari ætlan, hvørjum tali og hvørjum tanka, sum Smyrlareidarið bar fram í 1978, -79 og 80. Ja hver Per og Pól var serfrøðingur til at ála øll prógv sundur, sum vóru framlegd um at tað var skilagott og neyðugt at útvega stórr skip áðrenn Smyril hóknaði, tí hann nektaði ikki ovurstóra tervin á sumri.

Hver kann í dag taka í álvara teir mongu sambands/fólkaflaksorð um fantaspjokur projektir javnaðarmanna við trimum, fyra ferjum, sum samtakið at føroyskum feløgum kundi seta í sigling har eingin sigldi frammanundan?

Hesi fantasiir, sum vóru soleiðis lógð til rættis, at

strandferðslan átti fyrsta skipið (Lassa II ella stórri skip).

Traderline annað, Skipafelagið triðja, Star Shipping fjórða, «Norðurlandaferjan» fimta o.s.fr.

Eingin kann í dag hugsa í álvara, at hasir menn, sum mettu so skeivt, nú kunnu fremja skynsama útygging av føroyskari ferjusingling.

Speisama lagna

Danir rópa eitt «skæbnens ironi» og má tað sanniliga hava verið ein speisom lagna, ið var uppá spæl tá hon friggjadagin fekk Óla Breckmann at syngja slíkan lov-song um teir møguleikar sum nú lógu okkum fyrri fótum.

Projekt javnaðarmanna og tjóðveldismanna var ørskapur sigur hann — sjálvsagt uttan prógforslu — meðan lagnulota okkara nú er komin, nú vit skulu taka av teim ríku møguleikum, sum sigling við polskum skipi, við polskari manning undir pólskum flaggi, men fyrri føroyska rokning, goyma.

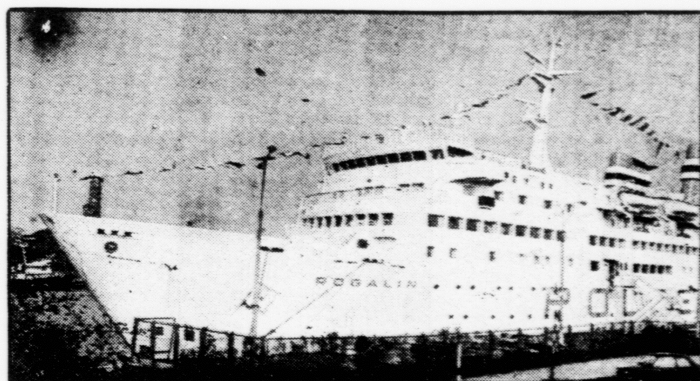
Teim seksti føroyingunum, sum virka skuldu við Smyril komandi ár, kenst handan lagna ikki speisom, men heldur ónd og herð.

Samvinnan røtt

Tað er prinsipielt rætt, at samvinna við aðrar tá nýtt kann leggjast aftrat, og serliga vel kunnu vit samvinna við islendingar. Men, skil má vera í, og føroyingar, sum nú hava ávísan serkunnleika til ferjurakstur, eiga skyldu til at syrgja fyrri, at tað, sam-arbeitt verður um hevur eitt trygt stæði og ikki brýtur niður tað, ið skapt er, bert tí at nakrir privatmenn halda, at nú er greitt at skeiða róman omanav.

Tað er pláss fyrri fleiri skip-um, t.d. eisini fyrri norðurlendaferjuni, sum sigla skal til Reykjavíkar, men borgar-ligum politikarum er tað helst ov herskin biti, at hesi ferju stuðla norðurlond neyv-an, skal hon latast privatum feløgum. Hon skal umstast av stjórnunum í felag ella av landsfyrirteku vegna stjórnirnar.

Men um vit velja samvinna ímillum alment føroyskt/privat islenskt, al-

Polska ferjan Rogalin, sum ætlanin er at leiga

ment og privat føroyskt/alment og privat islenskt ella privat føroyskt/privat islenskt, so skal skil vera í, og til tess at sannføra okkum um, at í hesi ætlan, sum fólkaflökkurin, sambært blað hansara, so heitt stuðlar, er skil í, eiga Olaf Olsen og Pauli Ellefsen at siga okkum meira um rakstrarætlanina t.d.

Hvussu?

1. Hvussu liggur rutan fyrri at eitt skip við 412 koyggjum kann brúka eitt ferðafólka-loyvi uppá 1000? Hvørjum Svinoyarvikum skal siglast frá fyrri at hver ferðin kemur undir 600 fjórðingar ella 24 tímar?

2. Hvussu nøkta vit við 10—100 bílindum tervin hjá 1000 ferðafólkom?

3. Kunnu vit fáa hetta skip undir skipasýnisreglur so tað einaferð kann koma undir føroyskt flagg?

4. Hvussu veita vit arbeidsplass til føroyingar og islendingar tá póllakkar framvegis skulu reka tað?

5. Hvussu høg verður leigan, um hon skal rinda vetrar-uppløgu fyrri skipið?

6. Hvussu tryggja vit, at okkara lutur í hesum projekti verður annar enn hann, at vit luttaka við figging og taka ábyrgd av møguligum halli?

7. Hvussu greiða vit at útvega stórr og meira hóskandi far fyrri Smyril, og hvussu útygging vit føroyska partin av hesi vinnu? o.s.fr.

Tit, sum hava endavent strandferðsluni allari og sum loyva hvørjum Árna og Jensi at kanna um ikki okkurt er har at finna, sum gagna kann teimum framyvir, tit skylda okkum at seta eina kós í hesari vinnulívútygging, sum skuldi verið hon vit hava besta fólkið til.

Tit syrgdu fyrri, at vit lógu bakk í try ár, nú má tíðin hava sannført tykkum um, at siglast skal.

16.11—1981

Atli P. Dam

Dýrt at hava telefon í 1906

Tað var ikki biligt at hava telefon í Føroyum í 1906. Tað kostaði 55 kr. um árið. Ella heili 12% av ársloyni hjá einum fiskimanni tá. Um tað framvegis var eins dýrt, so skuldi tað í dag kostað einar 12.000 kr. um árið at havt telefon. Men felagagjaldið er 720 kr.

Óg tað var eisini dýrt at brúka telefonina fyrr. Tá arbeidsmannalønin var 25 oyru um tíman, kostaði tað 80 oyru at tosa triggjar minuttir ímillum Viðareidi og Sumba. Tað vil siga góðar triggjar tímalønir. Í dag hinvegin nýtist einum arbeidsmanni bert at arbeida í hálvanfjórða minutt fyrri at kunna gjalda fyrri samtaluna ímillum Viðareidi og Sumba.

Nógv er broytt tey 75 árin síðani 19. november 1906, tá telefonstøðirnar í Klaksvík, Lørvík, Fuglafirði, Gøtu, Seldarfirði, Toftum, Tórshavn og Velbastað lótu upp. Tá vóru tey fá, sum høvdu ráð at hava telefon. Nú eru 14.500 telefonfelagar.

Áhugavert

Í samband við 75 ára dagin gevur Telefonverkið út eitt minnisrit.

Hans Thomsen hevur skrivað og sigur hann, at hetta var eitt stak áhugavert arbeiði. Hann hevur gjørt mest burtúrur fyrstu og elstu søgini hjá TFL. Tey eru ógvuliga fá, sum kenna hesa søgu, sigur hann. Men nú er hon so fest á blað og atkomulig hjá øllum. Minnisbókin kemur í bókahandlarnar í morgin. Hon er prentað í 3.500 eintøkum.

ina í gildi. Nú eru jólini í hondum.

600 bíða

Útyggingin av telefonstøðini í Havn er liðug og telefonmenninir hava nú úr at gera við at geva teimum yvir 600, sum standa á bíðilistanum, telefon.

Telefonverkið ætlar eisini at betra tæmastuna, sigur Sólbjørn Jacobsen, stjóri. Ætlanin er m.a. at lata upp ein telefonhandil í hølunum, har TFL leigar uppi á Hálisi. Ein handil við teimum ymisku sløg-unum av telefonum, sum nú fáast. M.a. til brekað.

So nógv kostaði tað í fjør at hava telefon. Íroknað eru stovningargjaldið, felagagjaldið, 500 innan-biggjar samtalur og 250 uttanbiggjar samtalur.

Sum tað sæst er telefonin her hjá okkum ikki so dýr samanborið við fleiri onnur lond. Til dømis noyðist ein telefonfelagi í Noregi av við næstan tað duplta fyrri sína telefon.

	Kr.
Eysturriki	3.720
Noreg	3.465
Bretland	3.300
Italia	3.155
USA	3.155
Írland	2.900
Týskland	2.865
Kanada	2.845
Frakland	2.830
Belgia	2.150
FØROYAR	1.785
Háland	1.710
Schweiz	1.525
Svøríki	1.435
Danmark	1.340
Japan	1.125
Luxembourg	1.080